

Wycieczka terenowa #4

Zrównoważona mobilność w Essen (Niemcy)

Polsko-niemiecka współpraca na rzecz niskoemisyjnej gospodarki w miastach

21 września 2017 r.

21 września 2017 r. delegacja wybranych przedstawicieli polskich gmin została zaproszona na wycieczkę po Essen, aby przekonać się, jak w praktyce wyglądają przykłady zrównoważonej mobilności. Wyprawa stanowiła kontynuację i ilustrację 4. polsko-niemieckiego spotkania konsultacyjnego, które odbyło się w dniach 19-20 września. Uczestnicy wyruszyli w trasę pieszo, na rowerze i komunikacją miejską, aby zgłębić trzy główne tematy: intermodalność, rozbudowaną infrastrukturę rowerową z pierwszą w Niemczech autostradą rowerową, będącą nadal w budowie, a także projekt na rzecz bezpiecznej drogi do szkoły realizowany przy współpracy różnych podmiotów. Wycieczka odbyła się w kontekście zdobycia przez Essen tytułu Zielonej Stolicy Europy 2017 oraz Europejskiego Tygodnia Zrównoważonej Mobilności.

Pierwszy węzeł przesiadkowy w Essen – projekt pilotażowy dotyczący intermodalności w mieście

Uczestnicy rozpoczęli wycieczkę od spaceru do otwartego w lipcu 2017 r. węzła przesiadkowego – pierwszego z **ośmiu węzłów zaprojektowanych przy wsparciu finansowym niemieckiej Krajowej Inicjatywy na rzecz Ograniczenia Zmian Klimatu (Nationale Klimaschutzinitiative)**. Zgodnie z założeniem węzły mają powstawać na obszarach odległych o utrudnionym dostępie do transportu publicznego.

Ute Jansen (Manager ds. Mobilności, Ruhrbahn) przedstawiła proces planowania i realizacji procesów zainicjowanych w roku 2013. Tytuł **Zielonej Stolicy Europy** okazał się kluczowy dla uzyskania specjalnego zezwolenia na zarezerwowanie przestrzeni parkingowej na system car-sharingu. Osoby prywatne rzadko uzyskują w Niemczech specjalne prawa w zakresie wykorzystania przestrzeni publicznej, a firmy oferujące car-sharing jako takie właśnie są klasyfikowane. Nauka, jaka płynie z tego na przyszłość, to to, że należy pamiętać o perspektywach, jakie

otwierają się dzięki nagradzanym projektom pilotażowym.

Na **przystanku tramwajowym** znajdują się **parking car-sharingowy i punkt wypożyczenia rowerów**. Dostępne są samochody różnych wielkości dopasowane do różnych potrzeb użytkowników.

Doświadczenie zdobyte w Essen jest o tyle wartościowe, że miasto posiadało ograniczone środki finansowe. Znalezione rozwiązania służące **minimalizacji kosztów**, zapewniając jednocześnie usługi przyjazne użytkownikom. Węzeł nie jest na przykład wyposażony w ekran, każdy może jednak uzyskać dostęp do informacji poprzez aplikację na smartfony, ponadto na słupie informacyjnym znajduje się mapa oraz informacje o możliwych połączeniach. Wadą takiego rozwiązania okazał się fakt, że jest ono zbyt skomplikowane, aby mógł zostać wprowadzony dostęp do wszystkich usług za pomocą jednego konta użytkownika.

Niektóre **zalety** tego systemu można dostrzec już teraz – węzeł wymaga obsługi technicznej, co przyczyniło się do powstania 3 miejsc

pracy. W miarę oddawania do użytku kolejnych węzłów tworzone będą nowe miejsca pracy. Ponadto spodziewane jest obniżenie natężenia ruchu drogowego – jeden samochód w systemie car-sharing zastępuje około 10 samochodów prywatnych, co mogłoby przyczynić się do długotrwałego usprawnienia planowania przestrzennego i jakości życia na poszczególnych osiedlach.

Drugi węzeł został otwarty we wschodniej części miasta zaledwie dwa dni przed wizytą gości z Polski. Znajduje się w dzielnicy uboższej, służy więc **inkluzywności społecznej**. Wyposażony jest także w **garaże rowerowe**, które można wynajmować na dni – to rozwiązanie może okazać się szczególnie przydatne dla właścicieli rowerów elektrycznych Pedelec. Dodatkowy mniejszy węzeł planowany jest w ramach innego projektu realizowanego na osiedlu mieszkaniowym.

Essen planuje, że do 2050 roku udział każdej formy mobilności w mieście wyniesie 25% – transportu publicznego, samochodów prywatnych, rowerów i ruchu pieszego. Obecnie samochód używany jest podczas około połowy przejazdów – to wysoki odsetek w porównaniu z innymi dużymi miastami w Niemczech.

Przedsiębiorstwo Ruhrbahn przeprowadzi ewaluację projektu w oparciu o dane (anonimowo) zebrane przez firmę car-sharingową. Firma NextBike oferująca rowery do wypożyczenia do tej pory odnotowywała liczbę użytkowników na poziomie od 5000 do 6000 osób miesięcznie w Essen i około 300 000 wypożyczeń rocznie w całym Zagłębiu Ruhry.

Więcej informacji: [strona internetowa przedsiębiorstwa Ruhrbahn](#) (w jęz. niemieckim)

Autostrada rowerowa przebiegająca przez Zagłębie Ruhry – Radschnellweg Ruhr RS1

Ulrich Malburg (kierownik działu w Ministerstwie Transportu kraju związkowego Nadrenii Północnej -Westfalii) przedstawił nową kategorię ścieżki rowerowej – pierwszą autostradę rowerową w Niemczech, *Radschnellweg Ruhr RS1*, wciąż będącą w budowie. Uczestnicy jechali drogą rowerową, która ma przebiegać przez całe Zagłębie Ruhry i w momencie ukończenia osiągnąć długość 100 km. Pomysł budowy RS1 zrodził się w 2010 roku. Pięć lat później oddano do użytku odcinek między Essen a Mülheim an

der Ruhr (11 km). Goście z Polski dotarli do końca istniejącego odcinka.

Mimo nazwy „autostrada” to nie prędkość liczy się tu najbardziej – celem tej drogi jest raczej stworzenie **bezpiecznego, bezpośredniego i ciągłego połączenia** między różnymi miejscami w całym Zagłębiu Ruhry. Główne cechy autostrady to wspólna, choć oddzielona od siebie przestrzeń dla pieszych i rowerzystów, minimalna szerokość – 4 m, brak skrzyżowań i różne udogodnienia takie jak oświetlenie, odśnieżanie zimą czy jednolity system oznakowania.

Budowa pierwszego odcinka RS1 przebiegła sprawnie – złożyło się na to kilka czynników. Na terenie Essen ścieżka rowerowa została **wybudowana wzdłuż linii dawnych torów kolejowych**, co pozwoliło wykorzystać dużą ilość przestrzeni, a także stworzyć doskonałe warunki do rozwoju obszarów wokół autostrady. Ponadto projekt został zrealizowany przy współpracy różnych gmin zrzeszonych w stowarzyszeniu *Regionalverband Ruhr*. To pokazuje, jak bardzo opłaca się **współpraca z sąsiednimi gminami**, zwłaszcza w zakresie rozwoju infrastrukturalnego czy promocji, a także innych działań, które mają przynieść korzyści dla całego regionu. Wzdłuż drogi RS1 realizowanych jest kilka projektów na rzecz rozwoju urbanistycznego – powstało na przykład nowe osiedle mieszkalne.

Władze Essen podejmują działania mające na celu wspieranie promocji transportu rowerowego w mieście. Powstała na przykład

nowa jednostka policji odpowiedzialna wyłącznie za ruch rowerowy i jego bezpieczeństwo.

Więcej informacji: [strona internetowa drogi RS1](#) (w jęz. niemieckim)

Bezpieczna droga do szkoły – planowana razem z dziećmi, zrealizowana przez gminę

Projekt „Bezpieczna droga do szkoły” („Sichere Kinderwege”) został zainicjowany przez fundację *Kinderstiftung Essen*. Jej celem było stworzenie okazji do spotkania nauczycieli,

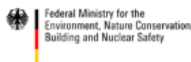
ekspertów zewnętrznych oraz uczniów i wspólne poszukiwanie rozwiązań, które zapewnią dzieciom **bezpieczną drogę do szkoły zarówno pieszo, jak i na rowerze**. Szkoła Bockmühle jest jedną z dwóch placówek wybranych do fazy pilotażowej projektu. Uczestnicy spotkali się z **Christiane Voigt** – architektką i inicjatorką projektu – oraz z niektórymi uczniami biorącymi w nim udział.

Fundacja sfinansowała ewaluację techniczną i zaprezentowała jej wyniki władzom miejskim. Wkrótce rozpocznie się faza realizacji projektu – sygnalizacja świetlna i przejście zostaną przesunięte w miejsce gwarantujące większe bezpieczeństwo pieszym i rowerzystom chcącym przedostać się na drugą stronę tej czteropasmowej drogi. Połączenie drogi z RS1, znajdujące się w niewielkiej odległości, zostanie zmodernizowane i stanie się bardziej widoczne.

Władze miasta sfinansują realizację tych działań, przeznaczając na ten cel łącznie ok. 150 000 euro. Uczniowie nauczyli się czytania map i refleksji nad swoim otoczeniem oraz przyzwyczajeniom w zakresie komunikacji. Z bezpieczniejszego przejścia i lepszego dostępu do autostrady rowerowej skorzysta nie tylko szkoła, ale także całe osiedle. Projekt ma na celu wspieranie inkluzywności społecznej i podniesienie jakości życia. Został zrealizowany dzięki **współpracy wielu różnych podmiotów** – organizacji pozarządowych, nauczycieli, uczniów, zewnętrznego eksperta ds. transportu z sąsiedniego miasta oraz wydziału drogownictwa miasta Essen.

Więcej informacji: [strona internetowa fundacji Kinderstiftung Essen](#) (w jęz. niemieckim)

Przy wsparciu:

Projekt jest finansowany przez Niemieckie Federalne Ministerstwo Środowiska, Ochrony Przyrody i Bezpieczeństwa Nuklearnego ze środków Doradczego Programu Wsparcia Ochrony Środowiska w krajach Europy Środkowej i Wschodniej, Kaukazu i Azji Centralnej. Jest nadzorowany przez Federalne Ministerstwo Środowiska (BMUB) i Federalną Agencję Ochrony Środowiska (UBA). Informacje dotyczące pierwszego projektu znajdują się tutaj: <https://low-emission-project.de>